

23 Δεκεμβρίου 2025

Οι Άγιοι Δέκα της Κρήτης· φιλονικούσαν ποιος θα πάρει πρώτος το στεφάνι του μαρτυρίου!

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Συναξαριακές Μορφές](#)

Θαυμαστή και αξιέπαινος είναι η περιβόητος Κρήτη, και δια το κάλλος της, και δια

το μέγεθος, δια τα τείχη και λιμένα της, και δια την κράσιν και υγείαν του καιρού, και ευθηνίαν και πλουσιότητα των καρπών της· αλλ' εγώ θέλω διηγηθή την αληθινήν της αξίαν και ωραιότητα, τον χορόν λέγω των θείων Μαρτύρων, τους δέκα του Χριστού στεφανίτας· οι οποίοι από αυτήν εγεννήθησαν, και εις αυτήν υπέρ Χριστού γενναίως έμαρτύρησαν, καθώς θέλει να φανερώση ο λόγος.

Βασιλεύοντος εις την Ρώμην του ασεβεστάτου Δεκίου, τω 250 έτη, κατέστησεν Ανθύπατον εις την Κρήτην άλλον τινά Δέκιον ομώνυμόν του, και ομότροπον, ο οποίος ευθύς όπου έφθασεν εις την Κρήτην, ήρχισε να βασανίζη ανηλεώς και πολυτρόπως τους χριστιανούς, είτα και πικρώς να τους θανατώνη· εζητούντο λοιπόν, και ευρίσκοντο πάντες, και προς αυτόν εφέροντο μαζί με τους οποίους ήτο και ο ιερός ούτος χορός οι οποίοι ήσαν από διαφόρους χώρας τής Κρήτης, από μεν την Μητρόπολιν Γορτύνην ήσαν πέντε, ο Θεόδουλος, ο Σατορνίνος, ο Εύπορος, ο Γελάσιος και ο Ευνικιανός· από δε την Κνωσόν ήτο ο Ζωτικός, από τόν λιμένα του Πανόρμου ήτο ο Αγαθόπους, από την Κυδωνίαν, ο Βασιλείδης, και από το Ηράκλειον ο Ευάρεστος και ο Μόμπιος, έσπευδον όμως άπαντες να φθάσουν εις μίαν πόλιν την ουράνιον.

Ούτοι ευθύς, όπου επαραστάθησαν εις τον ηγεμόνα, έδειξαν πάσαν γενναιότητα και ανδρείαν, και εις λόγους και εις έργα ανδρείως και αφόβως, πάσαν βάσανον και τιμωρίαν υπομείναντες· τριάκοντα ημέρας μαστιζόμενοι, στρεβλούμενοι, κατά γής συρόμενοι, λιθοβολούμενοι, εμπτυόμενοι και καταφρονούμενοι.

Αλλά ταύτα μεν ήσαν εις εκείνους ως προγυμνάσματα των μετέπειτα μεγαλειτέρων βασάνων. Διότι καθήσας τη εικοστή του παρόντος μηνός ο δικαστής εις το κριτήριον έφερε τους Μάρτυρας, και βλέπων αυτούς αγρίως και φονικώς, είπε «τίς η τοσαύτη σας αγνωσία, και ούτε με την πολυκαιρίαν, ούτε με

τας νουθεσίας εμαθετε το συμφέρον σας ; όμως θύσατε χωρίς βίαν, ειδημή θέλετε εννοήση εις όλίγον, τί θέλει σάς προξενήση η απείθειά σας » προς ταύτα οι Μάρτυρες απεκρίναντο· «και ημείς ω άρχων, και με πολλά λόγια και έργα, και με την πολυκαιρίαν εδείξαμεν την γνώμην μας πως ούτε τοις θεοίς σου θέλομεν θυσιάση, ούτε άλλο τίποτε θέλει μας καταπίση ποτέ εις αυτό, ούτε θέλομεν δειλιάση εις τας βασάνους σου αλλά θέλομεν σε ευχαριστεί περισσότερον όσον μας βασανίσης πικρότερα.» Ο άρχων είπεν, «έως ότου εγώ είμαι, και η δύναμις των μεγάλων θεών, τους οποίους σεις αναίσχυντα καταφρονείτε, και δεν εντρέπεσθε ούτε τους παρεστώτας, πολλούς τε και σοφούς όντας, οποίοι προσκυνούσι και λατρεύουσι πρώτον μεν τον Δία, έπειτα την Ήραν τε και Ρέα, και τους λοιπούς. Δεν θέλω σας αφήση βασανίζωντας, έως όπου να σβέσω την αυθάδειάν σας, δια να φοβηθούν και άλλοι, αν τύχουν ως και σάς απειθείς· διότι όσα επάθατε έως τώρα, ήσαν μόνον σκιαί κολάσεων.»

Πρός ταύτα πάλιν οι Μάρτυρες είπον,« ω άρχων, περί μεν του Διός, και της μητρός των της Ρέας μη μας λέγης τίποτε. Διότι ημείς τους ηξεύρομεν, καθώς το ηκούσαμεν από τους προτήτερούς μας, και το γένος του Διός, και την τύχην και τον τόπον· τον δε τάφον του αν θέλης να σου τον δείξωμεν, διότι και αυτός ο Ζεύς κρητικός ήτο, και έγεινε τύραννος εις τα χωρία· τόσο δε ήτο άσελγής, ώστε όπου όχι μόνον με γυναίκας, αλλά και με άρρενας τας ασχημίας του έκαμνε συχνά και ακαταπαύστως, γόης και πανούργος ων· δια τούτο και τινές ομοιοπαθείς μιμούμενοι τας κακίας του, (διότι το κακόν πολύ εύκόλως το μιμούνται,) τον εκήρυξαν θεόν, και του έκτισαν ναούς και θυσιάζουσι, δια να φαίνωνται πως μιμούνται θεϊκά έργα να μη εντρέπωνται.»

Ταύτα λέγοντος του θείου χορού εκείνου, πολύ εθυμώθη και ο ηγεμών και όλος ο λαός, και ώρμησαν να τους ξεσχίσουν με τας χείρας των ο Δέκιος όμως τους εμπόδισε δια να τους δώση πικρότερον θάνατον. Ευθύς λοιπόν εβασανίζοντο με

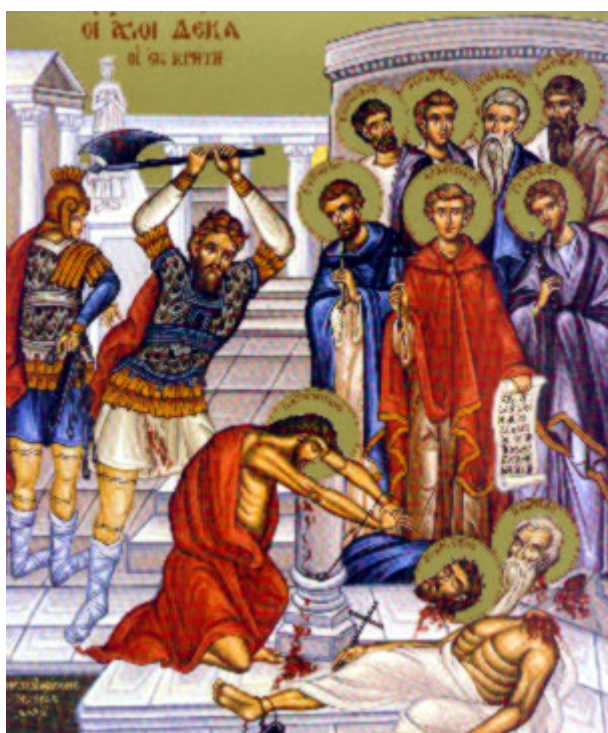
διαφόρους βασάνους και πολυτρόπους, και ο μὲν εἰς κρεμασθεῖς ἐξεσχίζετο μεσιδηρά ονύχια και αὖ σάρκες του ἐπίπτον εἰς τὴν γῆν. Ἄλλου δε με ξύλα και λίθους οξεῖς συνετρίβοντο τὰ πλευρά του ομοῦ με τὰ κόκκαλα. Ἄλλοι δε με βάρος μολύβδου, και ἄλλοι ἄλλως τυπτόμενοι και μαστιζόμενοι οδυνηρώς, γενναίως και χαίροντες υπέφερον τὰς πληγὰς. Και βλέποντες τὴν πολλὴν τῶν υπομονῆν και ανδρείαν, πολλοὶ ἐστερεοῦντο εἰς τὴν πίστιν και ευσέβειαν περισσότερον. Ἄλλοι πάλιν ἀσεβεῖς, χαιρέκακοι και ἀσπλαγχοὶ εχαίροντο πῶς ἐτιμωροῦντο οἱ Ἅγιοι, και ἐπαρακινούσαν τὸν κριτὴν και τοὺς δημίους εἰς περισσότερον θυμόν· ἐβόα δε και ο κήρυξ, «λυπηθήτε τὴν ζωὴν σας, καταπεισθήτε εἰς τοὺς ρξουσιαστάς, θύσατε τοῖς θεοῖς.» Οἱ Μάρτυρες ὁμως, και εἰς τόσα δεινὰ ὄντες, ἀνίκητοι ἦσαν, και ὅλοι τῶν με μίαν φωνὴν ἐβόησαν· «χριστιανοὶ εἴμεθα, Χριστοῦ θυσία, Χριστοῦ σφάγια, αν και μυρίας φορὰς ἤθελε κάμη χρεια να θανατωθῶμεν, προθύμως ἀποθνήσκομεν»

Ο πρόθυμος λοιπόν υπηρέτης του σατανά Δέκιος, βλέπων το αμετάθετον της γνώμης των Μαρτύρων, και ἀνίκητον προσέταξε να τοὺς ἀποκεφαλίσουν. Ἐφερον λοιπόν τοὺς Μάρτυρας εἰς τόπον Ἀλώνιον λεγόμενον, πλησίον τῆς πόλεως, φθάσαντες δε οἱ Ἅγιοι ἐφιλονεῖκου ποίος να θανατωθῆ πρώτος, δια να λάβη και πρώτος τὸν στέφανον. Ἐπαυσε δε τὴν φιλονεικίαν ταύτην εἰς ἐξ αὐτῶν Θεόδουλος ὀνόματι, λέγων ὅτι ο ἔσχατος εἶναι πρώτος και τιμιώτερος, ἔστω και να μη φοβηθῆ βλέπων τὸν θάνατον τῶν προτέρων. Ἦρσεν εἰς ὅλους ο λόγος και πρώτον μεν ἔκαμαν κοινὴν προσευχὴν, λέγοντες. «Ευλογητός εἶ Κύριε, ὅς οὐκ ἔδωκας ἡμὰς εἰς θύραν τοῖς οδοῦσιν αὐτῶν, » και τὰ ἐπίλοιπα του Ψαλμοῦ· ἔπειτα

πηγαίνοντες έκαστος εις τον τόπον, έλεγον· «σπλαγχνίσου, Κύριε, τους δούλους σου, και δέξαι το αίμα ημών, και υπέρ των ήμετέρων, υπέρ πατρίδος δια να ελευθερωθή από το σκότος της αγνωσίας, και να ιδή Σέ το αίδιον φως αιώνιε Βασιλεύ.»

Ούτω έκαστος προσευξάμενοι, έκοψαν τας ιεράς και καλλινίκους αύτών κεφαλάς. Αναχωρησάντων δε των δημίων, τινές από τους ευσεβείς, λαβόντες τα ιερά λείψανα, τα ενταφίασαν τιμίως. Υστερον δε όταν η ευσέβεια επλήθυνε σχεδόν εις όλην την οικουμένην, εστάλη Παύλος ο αγιώτατος πατριάρχης, λαβών και άλλους εγκρίτους άνδρας από τα βασίλεια· φθάνων λοιπόν εις την Κρήτην, και πηγαίνων εις τον τόπον και αναχώσαντες τον τάφον των αγίων, ηύρε τα λείψανα ως ζώντα ένδροσα και ανθηρά (ω της δυνάμεώς σου Χριστέ Βασιλεύ!) και λαβών αυτά τα έφερον εις την Βασιλίδα των πόλεων και τα ενταφίασαν εκεί, όπου είναι και τα ιερά και μαρτυρικά λείψανα των Νηπίων, κοινοί σωτήρες και φύλακες άγρυπνοι όντες εις όλα τα λυπηρά. Ων τας πρεσβείαις τύχοιμεν των αιωνίων αγαθών, εν Χριστώ Ιησού τω Κυρίω ημών, ώ η δόξα και το κράτος εις τους αιώνας των αιώνων. Αμήν.

Απολυτίκιο.

Ήχος γ´. Την ωραιότητα.

Κρήτης τα εύσμα άνθη τιμήσωμεν, τα διαπνέοντα, οσμήν την ένθεον, Θεόδουλον και Ζωτικόν, Γελάσιον, Σατορνίνον, Εύπορον, Ευάρεστον, Αγαθόποδα, Πόμπιον, Ευνικιανόν ομού, Βασιλειάδην τε ένδοξον, βοώντες προς αυτούς ομοφρόνως· χαίρε Δεκάς η των μαρτύρων.

Κοντάκιον.

Ήχος δ΄. Επεφάνης σήμερον.

Εωσφόρος έλαμψεν, η των Μαρτύρων, σεβασμία άθλησις, προκαταυγάζουσα ημίν, τον εν Σπηλαίω τικτόμενον, ον η Παρθένος, ασπόρως εκύησεν.

Πηγή: <http://www.imka.gr/synaksarion/krites-agioi/krites-agioi52.html>

Επεξεργασία: [Διακόνημα](#)